

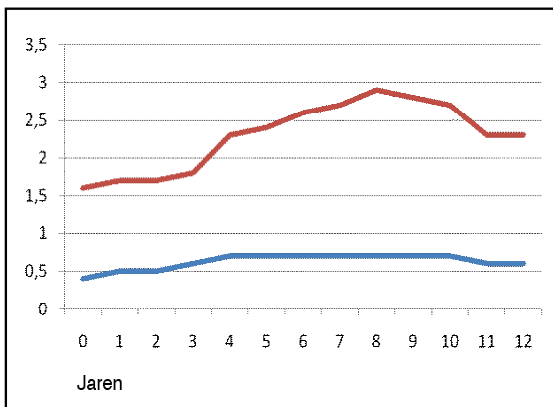
ALS JE NIET ZIET WAT JE HOORT

samenvatting voordracht ter gelegenheid van 60 jaar NVA op 11 februari 2010

Peter Kraft, klinisch fysicus - audioloog

Ik wil beginnen met een bijzonder verhaal .

Op een symposium kort geleden hoorde ik het volgende : Een Amerikaanse onderzoekster onderzocht met een bepaalde depressie test hoe het (ernstig) slechtziende bejaarden verging en zij volgde deze groep 12 jaar.

In de grafiek ziet u de depressie score van deze (rood, de bovenste) en een controle groep (blauw, de onderste).

Niet onverwacht is de slechtziende groep depressiever dan de normaal ziende groep. Het verbaasde haar echter dat de score van de slechtzienden-groep begon op te lopen in de loop van die 12 jaar. De enige verklaring die zij daarvoor kon vinden was dat deze groep slechthorend begon te worden. Aangezien de controle groep dat eveneens werd kon zij maar 1 conclusie trekken: als je al slechtziend bent is dan ook nog eens slechthorend worden een extra grote klap. 1 + 1 is 3 derhalve.

Slechthorend worden is niet leuk maar als je al slechtziend was is dat extra erg, is de conclusie. Er is in Nederland goede aandacht voor revalidatie van de beide geïsoleerde handicaps. Maar aandacht voor de gecombineerde handicap is onvoldoende. Dit is dus een pleidooi voor een serieuze toenadering en samenwerking van de twee disciplines.

Nu over tot het doel van deze voordracht en dat is: aandacht voor de rol van geluid voor slechtzienden met een normaal gehoor.

Kort geleden werd een onderzoek gepubliceerd (bron doof.nl) waarin werd aangetoond dat normaalhorenden beter spraakverstaan als de spraak wordt ondersteund met bijpassende gebaren. (Fac. Psychologie Universiteit Nijmegen). Natuurlijk is dat niet verbazingwekkend maar nu is het bewezen. Slechtzienden- ook met een normaal gehoor - zijn dus per definitie bij het spraakverstaan in het nadeel. Daar moeten wij dus rekening mee houden in de communicatie met blinden en slechtzienden!

Laten we eens aan de slag gaan. We gaan iemand die ernstig slechtziend is revalideren. We gaan nu ten eerste het aangedane zintuig zo goed mogelijk ondersteunen, maar ook de andere zintuigen gaan we bewust gebruiken. Voor elk zintuig geldt dat we ons niet alleen (uiteraard) op de persoon zelf richten, maar ook op de leefomgeving

De problemen met de visus zelf worden aangepakt met brillen en vergrotings-apparatuur en dergelijke. Maar ook krijgt de leefomgeving gepaste aandacht met bijvoorbeeld beter kleurcontrast en verlichting.

De tastzin wordt gebruikt door iemand bijvoorbeeld braille te leren, maar ook zal de leefomgeving aangepast kunnen worden door bijvoorbeeld een ribbelpad op het trottoir.

De functie van het gehoor kan worden benut door iemand te leren luisteren naar bijvoorbeeld echo's die informatie over afstand en grootte kunnen geven. En de akoestische leefomgeving van de slechtziende persoon kan extra aandacht gebruiken. Overigens heeft het gehoor voor een slechtziende daarbij uiteraard een belangrijke functie bij de communicatie maar bepaalt - meer dan bij normaal zienden - gevoelens van comfort en veiligheid.

We gaan nu de rol van het gehoor in het leven van blinden en ernstig slechtzienden wat nader bekijken, waarbij ik drie aspecten presenteer

- 1 De - al dan niet vergeten - rol van het gehoororgaan zelf
- 2 de rol van akoestiek
- 3 de rol van bijgeluiden

Ik ga nu deze drie belangrijke aspecten van geluid bij het spraakverstaan even langs:

1. Het belang van het functioneren van het gehoororgaan wordt in de hulpverlening aan slechtzienden nogal eens vergeten. Een bejaarde blinde man liet weten dat hij sinds een paar maanden niet meer kon horen of er een deur in huis open stond. De hulpverlening richtte zich vervolgens volledig op het beter gebruik van de tastzin zonder aandacht voor een presbycusis die ongetwijfeld moet hebben bestaan
- 2 Dat de akoestiek van een ruimte voor slechtzienden (met een normaal gehoor) belangrijker is dan voor normaalzienden illustreer ik aan de hand van een tweede anekdote. Het Loo-erf in Apeldoorn is een instelling waar blinden en ernstig slechtzienden een weekje intern zijn voor observatie en advies. Al jaren waren er klachten over de akoestiek van de eetzaal. Een Rastimeting echter gaf helemaal geen gekke uitkomst (0,7). Mijn conclusie is dat goedhorende blinden voor een zelfde spraakversta-score als normaalzienden een betere akoestiek nodig hebben. Een mening die desgevraagd gedeeld wordt door ir. Lou Nijs (faculteit bouw-akoestiek TU Delft)
- 3 hoe de normaalhorende wereld omspringt met stoorgeluiden illustreer ik met een 4 tal auditieve voorbeelden: de nieuwsverkeers- en weerberichten met als achtergrond tromgeroefel, gedreun, geboem en verzin maar. Ik vraag het publiek hierbij de ogen dicht te doen en zich even voor te stellen hoe het is blind te zijn en met deze achtergrond herrie naar de radio/TV te luisteren

Conclusie:

Het is interessant dat slechtzienden met een normaal gehoor van de zelfde auditieve cues last hebben als slechthorenden met een normale visus.

De wereld van de blinden en ernstig slechtzienden verlangt sterk naar de kennis en deskundigheid vanuit de audiologische wereld. Mijn oproep aan het publiek is dan ook: Wees er!